

Asia: VN/11098/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta sosiaali- ja terveysministeriön asetukseksi lääkkeenmääräämisestä annetun sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen 10 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Onko esitys kannatettava?

Kyllä

Perustelut ja lisähuomiot

Asia: VN/11098/2025

Lausunto lausuntopyyntöön luonnoksesta sosiaali- ja terveysministeriön asetukseksi lääkkeenmääräämisestä annetun sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen 10 §:n muuttamisesta.

Lääkkeenmääräämisasetuksen 10 §:ää ehdotetaan muutettavaksi, jotta sairaanhoitajan rajattu lääkkeenmäärääminen olisi jatkossa mahdollista myös etä- ja puhelinvastaanoton perusteella.

Rokotustoiminta:

Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen infektio- ja tartuntatautiyksikkö vastaa hyvinvointialueen aikuisten rokotuksista, sekä kaiken ikäisten matkailu-, puutiaisaivokuume-, influenssa- ja koronarokotuksista. Rokotuspisteillä rokotteet annetaan ajanvarauksella. Kausirokotuksia tarjotaan muiden palveluiden yhteydessä lisäksi myös neuvolassa, opiskeluterveydenhuollossa, kotihoidossa ja ympärivuorokautisessa hoivassa. Asiakkaiden rokotustarpeen arvioinnit ja ajanvaraukset rokotuspisteille toteutetaan etäpalveluina. Puhelinpalvelujen lisäksi asiakkaat ottavat yhteyttä digitaalisen ajanvarauksen tai digitaalisten yhteydenottolomakkeiden avulla. Mikäli asiakas ei kykene minkäänlaiseen etäarviointiin, on hänellä mahdollisuus saada apua lähineuvontapisteiltä. Rokotustarpeen ensiarvioinnin tekee terveyden- tai sairaanhoitaja. Rokotuspalveluiden rokotustoiminnasta vastaa lääkäri, joka on konsultoitavissa. Reseptit on tehnyt lääkäri. Nykyinen

sääntely, joka on edellyttänyt hoitajan läsnävastaanotolla käymistä ennen reseptin tekemistä ei ole ollut soveltuva toimintaamme.

Paras kustannustehokkuus ja vaikuttavuus rokottamisessa julkisessa terveydenhuollossa saataneen kansallisen rokotusohjelman kautta. Rokotusprosessit, joissa edellytetään jokaiselle rokotettavalle omaa reseptiä ja rokotteen hakemista apteekista ennen erillistä pistoskäyntiä ovat julkisissa terveydenhuollon palveluissa usein monivaiheisempia ja kalliimpia sekä asiakkaan että palveluntuottajan näkökulmasta.

Rokotusten reseptiprosessia on kuitenkin mahdollista sujuvoittaa parantamalla hoitajien mahdollisuutta määrätä rokotteita reseptillä ja rokotteen määrääminen lääkkeenmääräämiskoulutuksen suorittaneen hoitajan toimesta etäyhteydenottoon perustuen on kannatettavaa.

Jotta lääkkeenmääräämiskoulutus tukisi hyvinvointialueen toimintaa, tulisi huolehtia siitä, että määrättävien rokotteiden valikoima on sen verran laaja, että esimerkiksi rokotushoitajan toimenkuvasta tulisi riittävän mielekäs ja merkittävä osa resepteistä voitaisiin tehdä hoitajan toimesta ilman asian kierrättämistä lääkärillä. Esimerkiksi pneumokokki- ja vyöruusurokotteiden ottamista valikoimaan voisi tarkastella. THL suosittaa pneumokokkirokotusta yli 65-vuotiaille, joista vain pieni osaa saa sen maksutta osana kansallista rokotusohjelmaa. THL:n Vyöruusurokotus rokotusohjelmaan? - asiantuntijaryhmän loppuraportin 10/2025 mukaan laatupainotettuja elinvuosia (QALY) ja hoitokustannuksia säästettäisiin eniten 65-, 70-, ja 75-vuotiaiden rokotuksilla. Kaikista vyöruusun aiheuttamista terveydenhuollon kustannuksista alle 65-vuotiaiden osuus on raportin mukaan 40 % ja 65 vuotta täyttäneiden osuus 60 %. Mikäli vyöruusurokote saataisiin kansalliseen rokotusohjelmaan niille ikäryhmille, joiden osalta hoitokustannuksia säästettäisiin eniten rokotusten avulla, voisi tämän ulkopuolelle jäävien esim. 50–65-vuotiaiden vyöruusurokottamista pyrkiä edistämään hoitajan reseptinkirjotusoikeudella siltä osin, kun väestöllä on maksuhalukkuutta.

Muu toiminta:

Lääkkeen määrääminen ja uusiminen etäpalveluna toisi joustavuutta myös ehkäisyneuvolatyöhön.

Voisi myös tarkastella, soveltaisiko Chlamydia trachomatis NHO/PCR-testiposiitivisuuden hoito atsitromysiinin kerta-annoksella lääkkeenmääräämisvalikoimaan silloin, kun näyte on otettu urogenitaalinäytteestä ja potilaan oirekuva ei edellytä lääkärin tekemää kliinistä tutkimusta. Muutoksesta voisi olla apua palveluverkkojen harventuessa ja etäisyyksien pidentyessä. Seksitautitestausta- ja hoito nivoutuu olennaisesti myös ehkäisyneuvolatyöhön, jossa koulutuksen saaneet hoitajat määräävät myös ehkäisyvalmisteita.

Lausunto on tehty yhteistyössä:

Paula Hiljanen tartuntataudeista vastaava lääkäri Keski-Uudenmaan hyvinvointialue, Arja Puputti-Rantsi koordinoiva esimies, Heidi Näätänen rokotuksista vastaava terveydenhoitaja YAMK ja Jarna Elomaa Neuvola, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon Koordinoiva esihenkilö

Paula Hiljanen
Tartuntataudeista vastaava lääkäri Keski-Uudenmaan hyvinvointialue